

Joxantonio Ormazabal In memoriam

Iñaki ZUBELDIA

Nora joan haiz, Joxan, gu hemen umezurtz utzita? Norako bidaia ekin diok hain isilik, hain bakarrik? Oraindik behar hindugun, behar hinduten. Askotan pertsona bat galtzen dugunean konturatzen gaituk zenbat behar genuen eta zenbat eman digun. Niri ere antzeko zerbait gertatu zaidak. Hire partidaren berri jakin bezain laster, maiztaren Zan, larunbatean, jabetu ninduan zenbat maite hindudan, gu bion aurrean patuak (?) (zeinek?) jarri zigun errezel opako hark ez zuela zentzurik, gure sakoneko harremanak bizi-bizirik zirauela, axaleko oztopo horien azpitik.

Zenbat bizipen elkarrekin, hi Zarauzko ikastolan eta ni Getarikoan egon ginen urte hartatik aurrera. Zenbat lan elkarrekin ipuinak trukatzuz, euskal irakaskuntzaren alde lan eginez, euskarazko materialak sortuz, udalekuetan gazteei umorea, abestiak eta bertsoak eskainiz... Eta zenbat juerga eta elkartasun giroko afari kosta aldean eta bereziki Getariako soziedadeetan, antxoa, sardina, txitxarroa edota atuna sartu zela-eta baporeetan... Eta gogoan al duk Belgikara eta Holandara egin genuen 15 eguneko bidaia hura, bost lagun Jeep batean sartuta, Amsterdamgo hipiak, Madurodameko etxe txikiak, Gante eta Brujaseko kale dotoreak, Roterdameko portu erraldoia, eta itzulerakoan, Paris handia eta harroa. *Bost aldeano Parisen* idaztea falta zaiguk, Joxan. Eta gero Suediara eta Norvegiara autoz egin genuen bidaia gogoangarri hura? Hogeita piko egun autoz Bergeneraino, Alemania, Danimarka eta Suediako behe aldea zeharkatuz. Sukaldari ona hintzen eta gogoan zeuzkat oraindik Eidflord izeneko herrixkan, fiordoa bukatzen zen puntuan, jarri hituan fabada asturiar gozoak.

Gero, elkarrekin lan egin genueneko urteak etorri hituan. Hi haur literaturan buru-belarri bilduma berriak martxan jartzen eta aurrera eramaten, eta ni, bereziki, Hizkuntza arloko liburuak prestatzen. Han etorri hituan *Itzul*, *Sor* eta *Perkax* sailak, arrakasta handiarekin. Gero beste sail batzuk sortu hituan. Eta han jaio hituan baita ere Zipristin eta Hizkuntza liburuak. Eta tartetan elkarri laguntzen genioan, nik original berriren bat edo beste aztertuz eta nire iritzia emanez eta hik Hizkuntza arloko materialetan parte hartuz. Hala sortu genizkian Zegaman *Zipristin 1* eta *2*, eta *Hizkuntza 2* liburuak. Zenbat ibilaldi San Adriango aterpera, bazkaltzera eta, mendian ibiliz, inspirazio berria bilatzera. Zenbat ordu hizkuntza jolas bidez eta modu atseginez irakasteko ariketa eta truko berrien bila. Eta zenbat ahalegin irakurgai polit eta atseginak sortzeko.

Beti mirestu izan diat hire sormena eta fantasiarako eta umeentzako gauza gustagarriak egiteko huen ahalmena: izan zitezkean abestiak, bertsoak, ipuinak, ahokorapiloak, jolasak, olerkiak, errimak... Denetarako hintzean artista, baina bereziki umeentzako istorioak sortzeko dohain berezi bat huen. Eta inork ez beza ulertu istorio sinpleak, *Kittano*, *Bihotza zubi*, *Saturna*, *Kotti* edota *Ilunorduak* eta *argilaurdenak* bezalako obrak ez baitira ez sinpleak ez errazak idazten.

Gero, sail berri ugari sortu zituan hire itzalean eta itzulpen ugari egin duk haur literaturan. Euskal Herrian ez duk jende askorik izango hik adina liburu eta material itzulitakorik, beti euskara txukun eta ederrean, mordoiokerietatik ihesi, Aierdiko euskara jator eta gozoa istorioaren osagai ezin hobea txertatuz.

Eta berandu samar arte ez duk merezimendu horien guztien ordainik jaso eta kosta izan zaiok jendeari hire lana aitortzea eta onartzea. Baina, azken bolada honetan, zorionez, jendeak ezagutu dik hire lana eta zor zitaion onarpen publikoa ere aitortu ziotek, bai Uxue Alberdik Argian egindako elkarriketan, bai Behinolan egindako entrebista luze hartan, bai Euskadi Irratiko Arratsaldekoan eta, azkenik, literaturari eskainitako EITBko Sautrela saioan. Hi hain apala eta handiusteetatik aldenduzalea izanik, agian, horregatik joan haiz urruti mundu honetako foko eta gorespen faltsoetatik ihesi. Baina, jakin ezak, Joxan, aitopen horiek denak merezi izan dituala, hire esparruko lanetan ez baita inor askorik izango hik egin duan lan esker ga egin duenik.

Eta orain BAKEA eta ARGIA opa dizkiat hagoen lekuan. Eta Ana, hire emaztearentzat, eta Txoan eta Jatsu, hire semeentzat, adorea eta kemena, aurrera egiteko hi gabe. Hire Zegamako familiari ere nire dolumina eta nire desiorik onenak une latz hauek gainditzen asma dezaten. Hi hor egongo haiz nonbaiten familiari laguntzen, adorea ematen eta, aldian behin, txisteren bat edo bromaren bat eskaintzen hire barre kutsakor horrekin. Zaindu itzak ondo, Joxan. Lagun iezaiek, orain gehienbat horiek behar haute eta.

Eta nik pakeak egin nahi dizkiat hirekin. Azken urteetan gure artean gandu edo lauso itsu bat tartekatu zelako bion artean eta lauso hori baztertzen asmatu ez genuelako. Elkar agurtzen genian eta elkar apreziatzen genian, baina lehengo adiskidetasun sakon hura erdi estalita eduki diagu. Beti maite eta mirestu izan haut. Eta hi joandakoan konturatu nauk zenbateraino behar hindudan. Besarkada handi bat, Joxantonio, eta atsedeen hartzak Zegamako hire mendietan eta hire familiaren goxotasun isilean.

Kritikak eta erreseinak